

PsittaScene Vol 20 No 4 November 2008

Sisällysluettelo

- 2 Toiminnanjohtajalta
- 4 Toivon pilkahduksia – taantuvia lajeja
- 8 Paikallinen Saari - Tubuainlurikin palautusistutus
- 12 Papukaijat paratiisissa
- 16 Papukaijoista ja ihmisistä – Kirja-arvostelu
- 17 Lajiprofiili – Kirjoaranen
- 18 PsittaNews
- 19 WPT Contacts
- 20 Papukaijat luonnossa – tubuainlurikki

Toiminnanjohtajalta

Olemme jo vuosia suunnitelleet tekevämme WPT:n jäsenistä kyselyä oppiaksemme lisää siitä keitä te olette, mitä te ajattelette meidän tekevän oikein ja missä ajattelisitte meidän voivan parantaa työtämme. Arvostamme suuresti sitä, että niin moni teistä on käyttänyt aikaa antaakseen meille hyvin arvokasta palautetta. On ollut ilo lukea kaikkia vastauksia, joita olemme saaneet niin sähköpostitse kuin verkonkin kautta.

Totta kai me, jotka työskentelemme Trustille – joko vapaaehtoiset tai henkilöstö – olemme sitoutuneita papukaijojen suojeluun ja hyvinvointiin. Meille pelkästään työn loppuun saattaminen on todella palkitsevaa jo itsessään, mutta kyselyn tulosten tarkastelu oli erityisen ilahduttavaa, koska te olitte niin innostuneita työstämme, PsittaScenestä ja Trustista ylipäätään. Opimme kyselystä juuri niin paljon kuin toivoimmekin. Otamme kaikki kommenttinne sydämeemme ja hyödynnämme ehdotuksianne heti kun löydämme siihen mahdollisuuden. Voitte nähdä joitakin PsittaSceneen liittyviä ideoita tässä numerossa ja muita käyttämme aikanaan.

Erinomaisten tulosten joukossa oli teidän innostuksenne suositella Trustia myös muille. Jopa ei-jäsenet ja aiemmat jäsenet olivat samaa mieltä! Koska meiltä usein kysytään ”Mitä muuta voisimme tehdä auttaaksemme papukaijoja ja Trustia?”, juuri tämä kyselyn tulos nostaa esiin voimakkaan tunteen siitä, että meidän ja meidän työemme suositteleminen muille on helppoa, hauskaa ja tehokas tapa toteuttaa tätä päämäärää. Joten jaa vanhoja PsittaScenejä ystäväsi kanssa, linkitä [www-sivujamme muualle](http://www.sivujamme.muualle) ja kerro ystävillesi mitä sinulle merkitsee olla Trustin jäsen. Näin he kiittävät sinua, me kiitämme sinua, ja mikä tärkeintä, papukaijat ympäri maailmaa kiittävät sinua.

Jamie Gilardi
Toiminnanjohtaja

kansissa

EDESSÄ

Mäntyarattipari (*Rhynchopsitta pachyrhyncha*) odottamassa myrskyä hiljaisella arvokkuudellaan Itä-Meksikon vuorilla. Vaikka mäntyaratit ovat vähenemässä, viimeaikaiset menestykset keinotekoisien pesäpönttöjen kanssa antavat toivon pilkahduksen tälle vikkelälle mäntymetsän specialistille.

© Steve Milpacher

TAKANA

Atiun saarella ylpeät vanhemmat katselevat uuden sukupolven edustajia, tubuainlurikin (*Vini kuhlii*) poikasia, jotka lentävät puihin. Viime keväänä saarelle tuotiin kaksikymmentäseitsemän aikuista lintua. Se vaati suuren ponnistuksen, jossa oli mukana kuusi maata, yksitoista biologia, seitsemän organisaatiota ja lukematon määrä saaren innostuneita asukkaita.

© Robby Kohley/San Diego Zoo

Toivon pilkahduksia – taantuvia lajeja

Kirjoittanut Steve ja Desi Milpacher

Huomiota herättävän vihreät linnut sukeltelevat, syöksähtelevät ja viistävät läpi kylmän ja sumuisen ilman. Mäntyarattipariskunnat ja pienet ryhmät asettuvat korkeiden mäntyjen ja haapojen latvoihin tutkiakseen ympäristöään ennen matkan jatkumista. Sitten ne jatkavat matkaansa käpyjen luo, jotka tarjoavat niille pääasiallisen ravinnon – männyn siemenet – ja alkavat hymisten ja myhäillen etsiä ruokaansa. Useimmat toiminnoistaan ne tekevät pienimuotoisissa ryhmissä toisin kuin useimmat muut papukaijalajit maailmassa, jotka liikkuvat pareittain tai perheryhmittäin. Mäntyaratin, joka on yksi maailman uhanalaisimmista papukaijalajeista maailmassa, päivä kuuluu kiireisesti tuntien ruoan etsimisen, lentelyn ja sosialisoitumisen parissa. Nämä linnut ovat nopeasti vähenemässä ja enimmäkseen juuri laajoilta suojelemattomilta elinalueilta – metsät, joissa ne kerran menestyivät, on nyt melkein kokonaan tuhottu.

Minä matkustin Kanadasta läntiseen Meksikoon WPT:n johtajan Jamie Gilardin kanssa oppiakseni enemmän näistä uhatuista papukaijoista sekä niiden läheistä sukua olevista serkuista, isomäntyarateista. Samalla halusin oppia ymmärtämään paremmin mitä voisimme Trustissa tehdä auttaaksemme pelastamaan nämä lajit. Hoidettuani koko ikäni vankeudessa olevia papukaijoja, olen yhtä innoissani nähdessäni mäntyaratteja luonnossa kuin myös syvästi huolissani niiden hyvinvoinnista pitkällä

aikavälillä. Olemme siellä vierailuksemme Koillis-Meksikon yliopiston (Monterrey Tech – ITESM) tutkijoiden luona, jotka ovat yli vuosikymmenen omistautuneet tutkimaan mäntyarattien elinympäristöä ja niiden vähenemistä. Lyhyen vierailumme aikana matkustimme alueelle nähdäksemme papukaijoja niiden luonnollisessa elinympäristössä ja saadaksemme ensikäden näkymän niihin tekijöihin, jotka vaikuttavat niiden vähenemiseen. Henkilökohtaisella tasolla kenttäkokemus ei ollut niinkään merkittävä huolimatta siitä, että näiden papukaijojen tulevaisuus luonnossa on niin epävarmaa.

Huolehtiessaan pesätarkastuksista tutkijat Javier Cruz ja Francelia Torres siirtävät poikaset varovaisesti ulos puunonkaloista ja pesäpöntöistä mitatakseen niiden kasvukäyriä sekä kerätäkseen muuta tietoa varmistuakseen siitä, että linnut kehittyvät kuten kuuluu ja näin ollen kasvattavat omaa tietämystään mäntyarattien lisääntymisbiologiasta. Auttaakseni heitä, pitelen yhtä poikasista, ja kuten vankeudessaakin elävät papukaijat, se tärisee kättäni vasten kunnes suljen käteni kupiksi sen ympärille. Poikasen lämmintä kehoa peittää valkoinen karva, josta pilkistää muutama sulkapiikki odottaen aukeamistaan pukeakseen sen nuoren linnun asuun. Vanhemmat istuskelevat lähistöllä ja pysyttelevät yllättävän rauhallisena vaikka nämä oudot kaksijalkaiset olennot käsittelevät niiden pienokaista. Tähän mennessä ne ovat jo tottuneet tutkijoiden säännöllisiin käynteihin pesillä ja odottavat kärsivällisesti tutkimuksen olevan ohi ennen kuin ne menevät pesäkoloon syöttämään poikasensa. Yhtäkkiä, ollessani siellä kauniissa, sumuisessa meksikolaisessa metsässä papukaijan poikanen kädessäni, minut valtaa tunne tilanteen kriittisyydestä. Ja sitten iskee tunne, että jotain pitää tehdä tämän lajin pelastamiseksi. Ne ovat jo kadonneet monilta alueilta, joissa ne ennen olivat, ja on kiireellinen haaste estää niiden katoaminen kokonaan.

Mäntyarattien uhat

Historiallisesti tällä lajilla on ollut paljon uhkia. Aiemmin niitä esiintyi kauttaaltaan Meksikon Sierra Madre Occidentalista aina niinkin pohjoiseen kuin Lounais-Yhdysvaltoihin saakka. Alun perin mäntyarattipopulaatio romahti, kun niitä ammuttiin ja ne katosivat Yhdysvalloista vuoteen 1920 mennessä. Jäljellä oleva elinympäristö (joka on alle 10 prosenttia alkuperäisestä vanhojen metsien alueesta Sierra Madre Occidentalissa Pohjois-Meksikossa) on nyt vaarassa monien uhkien – tulipalojen, hyönteisten tekemien tuhojen, puunhakuiden, maatalouden ja ilmaston lämpenemisen – vuoksi. Viime aikoina on ollut myös useita vuosia, jolloin männynkäypysato on ollut huono selittämättömistä syyistä. Madera, pesimäalue, jolla me vierailimme, on ainutlaatuinen, sillä mäntyarattien pesät ovat lähes yksinomaan vanhoissa haapapuissa. Valitettavasti nämä puut ovat nyt kuolemassa luonnollisesti ja vuosittain monia ikääntyneitä puita kaatuu, usein vielä niitä, joiden sisällä on aktiivinen papukaijan pesä. Javier ja Francelia ovat tehneet raskasta työtä lasiessaan pudonneita pesiä, kerätessään kuolleita aikuisia ja pelastaessaan selviytyneitä poikasista ennen joskus niinkin pitkälle, että ovat liittäneet pudonneet pesäoksat takaisin uuteen puuhun poikasineen kaikkineen.

Ratkaisut

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana useat asialle omistautuneet ryhmät ovat alkanet tutkia ja tukea jäljellä olevaa mäntyarattipopulaatiota. Näihin ponnistuksiin kuuluu elinympäristön suojeleminen, luonnonvaraisten lintujen siirtäminen uusille alueille ja vankeudessa tapahtuva pesittäminen ja vapauttaminen. Luonnonvaraisten lintujen tutkiminen alkoi 1970-luvulla ja 1980-luvulta lähtien USA:ssa on vapautettu sekä vankeudessa pidettyjä että salakuljetettuja lintuja. 1990-luvun puolivälissä ITESM ja ProNatura aloittivat luonnonvaraisten lintujen tutkimisen ja ITESM jatkaa sitä tänäkin päivänä. Vuonna 2002 Wildlands Projectissa (vapaasti suomennettuna Erämaa Hankkeessa) Meksikon hallituksen ja Pronaturan kanssa, onnistuttiin suojelemaan tärkeä pesimäalue, Tutuacan metsäreservaatti, yhteistyössä paikallisen 40000 eekkeriä (lähes 162 neliökilometriä) käsittävän maatalous-osuuskunnan kanssa, jolla on 74 jäsentä. Vuonna 2005 kasvavan huolen ajamina ITESM, Pronatura ja WPT järjestivät yhteistyössä Chihuahuassa kokouksia, joihin osallistui monia tutkijoita ja useita ei-valtiollisten sekä kansallisia järjestöjä kumminkin puolin rajaa. Suunnittelukokoukset ovat jatkuneet siitä lähtien ja vuonna 2007 ITESM, Pronatura ja WPT toimeenpanivat ilmakehään perustuvan tutkimuksen arvioidakseen keltovillisia elinympäristöjä ja uusia potentiaalisia vapautuspaikkoja Pohjois-Chihuahuassa ja Arizonassa.

1980-luvun loppupuolella ja 1990-luvun alussa Yhdysvalloissa suoritettiin kolme takavarikoitujen ja vankeudessa kasvatettujen lintujen vapautusta. Tämä johti osittaiseen menestykseen joidenkin pesimäyrytysten osalta vaikka vapautetut linnut lopulta hajaantuivatkin. Meksikossa kolmen aikuisen villilinnun kokeellinen uudelleensijoittaminen onnistui kaikissa tapauksissa vaikka aikuiset palasivatkin niiden alkuperäisille pesimäalueille joko vuoden tai kahden päästä vapauttamisestaan.

ITESM suorittaa tällä hetkellä kaiken suojeletoimen Chihuahuassa ja he ovat keskittyneet mäntyarattien elinympäristöön ja lisääntymiseen kiinnittäen erityisesti huomiota poikasten selviytymiseen. Kuluneena vuonna Trust on tukenut heidän työtään suunnitellen, rakentaen ja ripustaen 20 uutta pesäpönttöä sopiviin puuihin. On hämmästyttävää, että linnut ottivat ne käyttöön saman tien, osa jopa tehden poikaset niihin heti ensimmäisenä vuonna. ”Tech”:n biologit seurasivat myös läheisesti poikasten selviytymistä ja tulokset viittaavat siihen, että nämä toimenpiteet toimivat – ainakin poikasten selviytymisprosentteihin ja pesimämahdollisuuksiin. Koska keskimäärin 270-300 pesivää paria kasvattavat onnistuneesti poikasista, näiden työkalujen kehittäminen osoittautuu tärkeäksi osaksi lajin suojeletoa. Viime vuosina vain hieman yli 100 tiedossa olevaa aktiivista pesintää oli todistetusti onnistunut, ja se on paljon vähemmän kuin aiemmin uskottiin.

Tulevaisuuden tarpeet

Vuosien mittaan olemme oppineet paljon mäntyaratista tutkien niiden biologiaa ja niiden kohtaamia uhkia sekä ratkoen niiden pitkäjänteistä palautumista. Saatu tieto tulee vaikuttamaan päätöksiin niiden suojeletoimen. Mutta yksi asia on varma: on vielä paljon tehtävää. Vielä on mahdollisuuksia pelastaa tämä laji. Kattavat ratkaisut lintuja vaivaaviin ongelmiin sisältävät:

- Suojeltujen elinalueiden järjestäminen Maderaan. Tätä kirjoittaessani suojeletoimen koosta keskustellaan parhaillaan, ja se on liittovaltion, paikallisten hallintoelinten sekä yhteisöryhmien keskinäisen ponnistelun tuottama saavutus.

- Paikallisten yhteisöjen sitouttaminen käyttämään luonnonvaroja kestäväällä tavalla koulutusta lisäämällä. Tämä edellyttää sitä, että luonnon monimuotoisuus on säilytettävä sekä ihmisten että eläinten kannalta.
- Vangittujen populaatioiden tehokas hallinnointi valmistellen niitä mahdollisiin tuleviin vuosina tapahtuviin vapautuksiin entisille elinalueilleen.
- Uudelleensijoittamisen sekä niin luonnonvaraisten kuin vangittujenkin lintujen vapauttamistekniikoiden tutkimuksen jatkaminen.
- Geneettisen tutkimuksen aloittaminen, jotta kyettäisiin määrittämään paras tapa säilyttää sekä vankeudessa elävien että luonnonvaraisten lintujen geneettinen elinkelpoisuus.
- Tautitutkimuksen tekeminen keskittyen erityisesti Länsi-Niilin virukseen, joka on merkittävä tauti sekä ihmisillä että vankeudessa elävillä mäntyarateilla.
- Ilmastolämpenemisen vaikutusten tutkiminen mäntyaratin eläinympäristöön (ilmeisiä vaikutuksia ovat lisääntyneet tuhoisat tulipalot sekä hyönteisten aiheuttamasta tuho)
- Ekoturismin esittely sekä ympäristöhankkeiden kehittäminen, jotta paikalliset ihmiset saisivat lisätuloja ja rohkaistuisivat käyttämään elinympäristöään sitä rasittamatta.

Mäntyarattipopulaatiot ovat pienenemässä kautta niiden esiintymisalueen ja ilman suoraa asioihin puuttumista ne todennäköisesti jatkaisivat katoamistaan. Tämä menetyks on traaginen. Ole ystävällinen ja auta World Parrot Trustia ja sen meksikolaisia kumppaneita tukemaan lintujen jäljellä olevia pesimäalueita, parantamaan niiden lisääntymismahdollisuuksia, suorittamaan elintärkeitä tutkimuksia ja auttamaan tärkeiden lisääntymisalueiden suojaamisessa.

Steve Milpacher on WPT:n yrityskehitysjohtaja ja Desi on kuukausittaisen verkkouutiskirjeemme eNewsletter:n FlockTalk:n toimittaja.

Lisätietoa mäntyaratista ja linkkejä edelliseen PsittaScenen artikkeliin:

www.parrots.org/thickbills

Kuvateksttit:

Poikasia käsitellään nopeasti ja ääneti rutiinomaisen pesätarkastuksen aikana. Kasvun arvioimiseksi poikasesta otetaan paino ja mitat vanhempien lintujen katsellessa yllättävän rauhallisena lähistöllä.

Mäntyaratit elävät pääasiassa mäntyjen ja kuusten siemenillä.

Mäntyaratit tarkkailevat läheisestä puusta ja odottavat projektin tutkijoiden lopettavan pesätarkastuksen.

Keinotekkoisten pesäpönttöjen viimeaikainen käyttö on tuonut uutta toivoa tälle uhanalaiselle lajille niiden suosimien haapojen kuollessa pois. Linnut ottivat pöntöt käyttöön heti kasvattaen niissä poikasia jo ensimmäisenä vuotena.

Mäntyarattien populaatio Maderassa suosii vahvasti pesimistä haapapuissa, jotka ovat niille riski. Ikääntyvät puut kuolevat ja vievät toisinaan osan pesistä mukanaan. Muutama onnekas poikanen on selviytynyt pudotuksesta ja ovat työllä ja tuurilla selviytyneet. Tutkijat ovat menneet jopa niin pitkälle, että ovat kiskoneet rikkinäisen kolon takaisin ylös ja kiinnittäneet sen toiseen puuhun.

Mäntyaratti (*Rhynchopsitta pachyrhyncha*)

Elinalue: Pesivät lähes yksinomaan Keski-Meksikon pohjoisosassa Chihuahuan, Meksikon 31:stä osavaltiosta suurimman, vuorilla. Pesivät lintukannat ovat keskittyneet kolmelle alueelle: Tutuacaan, Maderaan ja Mesaan, jotka sijaitsevat Sierra Madre Occidental in vuoristossa. Lisäksi muilla alueilla pesii muutamia lintupareja.

Ravinto: Pääasiassa männyn ja havupuiden kävyt, tammenterhot sekä muut siemenet ja lehtien nuput.

lentävät 20 - 40 kilometriä päivässä etsien ruokaa ja se tekee niistä papukaijamaailman atleettien parhaimmistoa. Haukkamaisen ulkomuotonsa ansiosta mäntyaratin lento on vikkellä, suoraa ja uskomattoman ketterää, ja se lentää lyhyin siiveniskuun.

Pesiminen: Pääasiassa kuolleissa tai kuolevissa puissa, normaalisti reilusti yli 2000 metrin (6500 jalan) korkeudessa välttämällä näin puihin kiipeävät saalistajat. Pesiminen tapahtuu samanaikaisesti männynsiementen kypsymisen kanssa, ja munat munitaan kesä-heinäkuussa.

WPT on tukenut mäntyarattien uudelleensijoittamista, suojeleusuunnittelua sekä pesäpönttötutkimusta.

Paikallinen Saari - Tubuainlurikin palautusistutus

Alan Lieberman ja Gerald McCormack

Elokuussa 2008 Atiun yhteisö Cookinsaarella todistivat tapahtuman, jota ei ole nähty yli 200 vuoteen - tubuainlurikki tuli lentokykyiseksi Atiun pesässä. Emolinnut olivat viime aikojen tulokkaita, jotka julkistettiin vain kuukausia ennen kun osa ryhmästä uudelleenesiteltiin Atiulle Rimatralta. Tämä mahtavasti sulitettu luri, joka pukeutuu kirkkaimpaan punaiseen, keltaiseen ja violettiin höyhenpeitteeseen oli taas kerran lentämässä yli Atiun, syöden trooppisista kukista ja hedelmistä ja antaen syyn paikallisille atilaisille katsoa jälleen kerran taivaalle.

Kura ("Kura" Cookinsaaren maoriksi tarkoittaa punaista), joka joskus oli yleinen Atiuissa, melkein kuoli sukupuuttoon siihen mennessä, kun kapteeni Cook rantautui Atiuun yli 200 vuotta sitten, koska paikalliset maorit metsästäivät sitä innokkaasti himoiten sen kirkkaanpunaisia sulkia koristeluun ja kauppaan. Tämän vuoden onnistunut pesiminen Atiuissa oli yksi askel suojelepanoksessa joka vei yli viisitoista vuotta aikaa toteutuakseen.

1993, sen jälkeen kun sinilurikki (*Vini ultramarine*) menestyksellisesti uudelleensijoitettiin Ua Hukalta Fatu Hivaan Marquesa Saarilla, keskustelimme mahdollisuuksista käyttää samaa uudelleensijoittamiskonseptia Kuran suojeluun, joita vielä löytyy Rimatran Ranskalaisen Polynesian Austral-saarilta. Vaikkakin uudelleensijoitus valittiin parhaaksi suojelukeinoksi Kuralle, monia muita vaihtoehtoja harkittiin. Kun uusia tekniikoita ja taitoja keksitään ja kun me saamme uusia kokemuksia, suojelubiologeilla on paljon keinoja joista valita kun puhutaan lajien elpymisestä. Sellaiset strategiat voivat pitää sisällään vankeudessa lisääntymistä ja palautusistutusta (esimerkiksi: mauritiuksenkaija, *Psitacula eques*); palautusistutus esiintymisalueen historiallisille saarille (seychellienkerttunen, *Acrocephalus sechellensis*); ristiinsijoittamalla uhanalaisia munia ja/tai poikasen kasvattaminen ei-uhanalaisen sukulaislajin toimesta (chathaminsieppo, *Petroica traversi* sijoitettuna peukaloissieppolle, *Petroica macrocephala*); vankeudessa sijaisautomisessa ei ole enää riskejä (useat petolinnut); ja jopa sellaisia yksinkertaisia keinoja kuten muokkaamalla ruokavaliota herättämään uudelleen uinuvat hormonit, jotka saattavat aloittaa tuottavia syklejä (kakapo, *Strigops habroptilus*).

Vaikka useat näistä keinoista ovat saattaneet olla sopivia uuden Kura populaation luomiseen Aitussa, uudelleensijoittaminen oli suosittu vaihtoehto logististen kannattavuuksien, hinnan, kulttuuristen pohdintojen (esim. historialliset linkit Atiun ja Rimatara saarten asukkaiden välillä) ja halun, muuttaa mielummin lintuja joilla on luonnollinen käyttäytyminen kuin kasinruokittuja yksilöitä, vuoksi Kura historiallisesti asettui useille saarille Eteläisillä Cookinsaarilla ja läheiselle Ranskan Polynesian Rimataran saarelle. Mutta 1800-luvulta lähtien se on selvinnyt ainoastaan Rimataran saarella. Tämä rauhallinen pieni merellinen saari on vain noin 3 km halkaisijaltaan ja sen noin 1000 ihmisen populaatio työskentelee lähinnä maanviljelyksen ja käsityöiden parissa. Rimataranluri, kuten lintua siellä kutsutaan, (tai "Ura" tahitin kielellä, joka myöskin tarkoittaa punaista) elää kohtuullisessa 750-900 linnun populaatiossa. Tieto pohjautuu viiteen tutkimukseen; 1992, 2000, 2002 (kahdesti) ja 2004. On useita ensisijaisia syitä miksi Ura-populaation pysyvyyteen; tabu, jonka asetti kuningatar Tamaeva III noin 1900-luvulla kieltämällä kenen tahansa rimataralaisen viemästä, käyttämästä hyväksi tai vahingoittamasta luria millään tavalla; ruoan yltäkylläisyys, kiitos saaren puutarhanhoidon ja maanviljelyksen tiheyden; ja ehkä tärkein kaikista, mustarottien (*Rattus rattus*) puuttuminen.

Ensimmäisen kenttätöiden aikana Rimataralla 1992, Gerald McCormack omistautui löytämään Cookinsaarilta saaren joka tukisi lurien toista populaatiota sen luonnollisella alueella - saaren, josta löytyisi ruokaa, pesimispaikkoja, tukeva ihmisyyhteisö ja tärkeimpänä kaikista, saari ilman petollista mustarottaa. Atiu valittiin koska se oli ainoa saari, jossa oli luonnollinen alue, joka sopi profiiliin.

Gerald vastaanotti aikaista tukea Polynesian Ornitologiselta Yhteisöltä (MANU) ja vietti useita vuosia saaden Rimataran ja Atiun yhteisöiden yhteistyön, kuin myös hyväksynnän hallituksen johtajilta Ranskalaisessa Polynesiassa ja Cookinsaarilla. Lopulta valtuutus myönnettiin antamaan lupa suoraan, rajan yli kulkevaan palautusistutukseen kahden kansainvälisellä rajalla erotetun saaren välillä.

Elokuussa 2007, kun kaikki hallituksellinen, kulttuurillinen ja lailliset valtuutukset olivat kunnossa, kenttäryhmä kokoontui Rimataralle aloittamaan 27 saariyhteisön valtuuttaman linnun kiinnioton. Yksitoista biologia ja luonnonsuojelijaa kuudesta eri maasta järjestivät itsensä kolmeen "joukkueeseen". Kaksi joukkueista omisti itsensä asentamaan ja valvomaan pesiä ja kolmas joukkue miehitti "lintutalon", jossa kiinni otetut linnut olivat eristyksissä ja saivat tarkastuksen ja terveystarkastuksen. Kaksi pesäjoukkuetta työskentelivät erilaisilla alueilla: yksi joukkue oli keskittynyt alueisiin, joihin oli istutettu kookospalmuja ja puutarhahedelmiä, kun taas toinen joukkue keskittyi banaaniin olevan ensisijainen ravintokohde lureille. Molemmat joukkueet nauttivat menestyksestä ja kuuden päivän jälkeen he olivat saaneet vangittua 27 lintua. Kaikki linnut tottuivat nopeasti vankeudessa papayaan, tuoreisiin kukkiin ja nektariin, joka oli tehty kaupallisesta tiivisteestä. Välittömästi kiinnioton jälkeen linnut punnittiin ja loishäädettiin. Kuljetusta edeltävä terveystarkastus oli ponnisteluiden avainkomponentti, kaikille linnuille annettiin perusteellinen fyysinen arvosana. Lopulta jokainen lintu rengastettiin uniikin värisillä ja numeroiduilla renkailla, jotta tunnistettaisiin kiinnioto aika, päivämäärä ja paikka. Tämä salli meidän tarkkailla jokaisen yksilön terveyttä ja painoa ja myöhemmin tarkkailla niitä luonnossa.

Kuusi päivää viimeisen linnun kiinnioton jälkeen Rimatran yhteisön edustajat, useat kenttäryhmän jäsenet ja ne 27 lintua lensivät Atiun saarelle, missä paikallinen yhteisö tervehti kaikkia (sekä ihmis- ETTÄ lintumatkustajia) erittäin lämpimästi ja innoissaan. Linnut kuljetettiin kuorma-autolla kahdelle puolelle Atiua, useiden kilometrien erottamana sallien linnuille mahdollisuuden löytää ruokaa ilman vaihtoehtoja kilpailutaakkaa. Kukin lintu oli ruiskuruokittu kahdella kuutiolitra nestemäistä nektaria ennen vapauttamista. Atiun arvohenkilöt, virkamiehet ja koululaiset osallistuivat varsinaiseen vapautukseen ja heille annettiin mahdollisuus laittaa kätensä niiden biologisten ympärille, jotka olivat vastuussa jokaisen linnun pitämisestä ja vapauttamisesta.

15 kuukauden aikana Atiun vapauttamisen jälkeen, pariskuntia ja pieniä Kura-ryhmiä on nähty ruokinta-alueilla kehitysalueilla koko saarella. Lisäksi neljä lintua on vahvistettu olevan Mitiaron naapurisaarella, 50 kilometrin päässä. Elokuussa 2008 useat biologit San Diegon eläintarhasta ja Cookinsaarten luonnonperintösäätiöstä palasivat Atiulle ja dokumentoivat kahta aktiivista Kuran pesää. Yhdessä pesässä oli kaksi nuorta lentokykyistä ja toisen pesän oletettiin olevan nuori vanhempien käytöksestä päätellen. Vaikka nuoret linnut lensivät menestyksellisesti ykköspesästä oli oletettavaa että hallinnointi ja istutetun pihamainan (*Acridotheres tristis*) tulevaisuuden lisääntyminen olisi tarpeellista, jotta voitaisiin luoda Kurasta itsekehittyvä laji Atiulle. Ohjelman äärimmäinen menestys tullaan mittaamaan siitä, miten hyvä uusi Kura-populaatio voi huoltaa ja kehittää itseään Atiulla ilman ihmisyyhteisön avustusta. Voi olla, että lauma tulee aina tarvitsemaan jotain väliintuloa pesiensuojelussa, varsinkin pihamainoilta. Jokatapauksessa tähän asti projekti on ollut hyvin menestyksellinen useilla asteilla. Parven kiinnioto, kuljetus ja vapauttaminen menivät moitteettomasti. Rimatran ja Atiun yhteisö ovat yhtyneet ponnisteluihin heti ohjelman alusta alkaen ja ovat tukeneet sitä ilman varautumisia. Sellaisina he ovat nyt täysin sitoutuneita osakkaita ei ainoastaan Kura-populaation suojelussa mutta myöskin ovat tietoisia ja omistautuneita päämäärälleen pitämällä kunnioitettavan saaren mustarottavapaana. Tämä on kriittistä näiden saarien pitkän tähtäimen terveydelle (sekä ihmisten että lintujen) Vaikka päämäärä olisi Kuran uudelleen luominen Atiulla, ylivoimaisesti, onnistumista voidaan

parhaiten mitata oman yhteisöjen tunnustama saaren ekosysteemin suojelemisen tärkeys. Istutetut lajit saattavat aiheuttaa korjaamatonta vahinkoa heille kuuluvan saaren paikalliselle luriyhteisölle. Kirjoittajat ovat velkaa Brittien Lintubongarimessuille Birdlife internationalin kautta; Cookinsaarten luonnonperintösäätiö, San Diegon eläintarha Loro Parquen tukemana, World Parrot Trust ja American Lory Society, Air Rarotonga ja Atiu Villas. Atiulla ohjelma nautti vahvaa tukea pormestariilta ja saarineuvostolta, perinteiset johtajat varsinkin Rongomatane Ariki, Man Unuia, Maara Tairi, Nooroa Teipo, Kau Henry, Roger Malcolm, George Matariki, ja Eddie Saul, sekä myös Jean Pierre Montagne ja San Diegon eläintarhan Robby Kohley. Alan Lieberman on suojeleuhjelmapäällikkö San Diegon eläintarhassa ja Gerald McCormack on Cookinsaarten luonnonperintösäätiön johtaja.

Kuvatekstit

Yhdellä tutkituista pesintäalueista aikuiset lurit tarkkaavaisina suostuttelivat poikasen ilmaantumaan. Se lopulta tuli esiin toisen tutkimuspäivän aikana ja kiipesi päivää myöhemmin ulos (alhaalla), vain tullakseen pihamainan hyökkäyksen kohteeksi. Lurit voittivat ja toinen poikanen lähti lentoon kaksi päivää myöhemmin (oikealla).

Nuori tubuainlurikkia, vasemmalla näissä kuvissa, ruokkivat ja hoitavat aikuiset jotka ovat tehneet huomattavan nopean sopeutumisen uuteen ympäristöön Atiulla. Kuten kaikki *Vini*-lurit, nuorilla on tumma höyhenpeite ja musta nokka.

27 luria otettiin varovaisesti kiinni Rimataran saarella käyttäen verkkoa (vasemmalla). Siinä käytetään hyvin hienoa verkkokudosta, jotta kaikenlaiset linnut voidaan turvallisesti ja tehokkaasti saada kiinni. Linnut tutkittiin ja niille laitettiin ainutlaatuiset värirenkaat (keskellä). Atiun reittilennon ja suurten tervetuliaisten jälkeen linnuille annettiin annos nektaria ennen vapauttamista (oikealla).

Rotat ovat todellinen huolenaihe muutamalle luriyhteisölle Atiulla. Tehokas koulutuskampanja pantiin alulle korostamaan saaren mustarottavapaana pitämisen tärkeyttä ja kertomaan mistä tahansa tunkeutumisesta todisteita. Jyrsityt kookospähkinät pohjalla (vasemmalla) ovat todiste joko mustarotasta tai tyynenmerenrotasta (*Rattus exulans*). Sivureikä (oikealla) kovan kuoren läpi kertoisi mustarotasta.

Tubeainlurikki (*Vini kuhli*)

Tunnetaan myös nimellä: Kuhl's Lorikeet, Kuhl's Ruffed Lorikeet, Ruby

Lorikeet, Scarlet-breasted Lorikeet, Rimatara Lorikeet

Populaatio maailmassa: ~2000

Käyttää ravintonaan mettä ja siitepölyä suosien kookospalmuja ja banaanikukkia.

Alue: Ennen kuin eurooppalaiset saapuivat, lurikki eli monilla Eteläisillä Cookin Saarilla ja Rimataralla, läheisellä saarella Ranskan Polynesiassa, missä on noin 1000 linnun populaatio. Toiset noin 1000 lintua elää pohjoisilla Kiribatin Linesaarilla, missä ne istutettiin esihistoriallisina aikoina. Linnut ovat hiljattain uudelleenistutettu Atiulle (Cookinsaaret).

Esihistoriallinen sukupuutto Cookinsaarilla oli lopputulos lajin punaisten sulkien hyväksikäytölle. Tärkein nykyajan uhka on mustarotta, *Rattus rattus*.

WPT yhteys: Tämä uudelleensijoittaminen oli 2007 WPT Action Grantin saaja

Videoita: www.youtube.com/parrotsdotorg

Papukaijat paratiisissa

Ellen Walford

Laskeuduin Seychelleille samanlaisin tuntein kuin Dorothylla oli hänen löytäessään itsensä Oz'sta. Aikaisen aamun Lontoon mustan, valkoisen ja harmaan sävyt muuttuivat tuhanneksi erilaiseksi turkoosin valtameren sävyiksi, eläväksi vihreäksi kasvillisuudeksi joka oli reunustettu norsunluun värisillä hiekkarannoilla ruiskukkataivasta vasten. Olin siellä osana Englannin Norwichin Itä-Anglian maisterikurssia. Seychellien Saarten Säätiön (SIF) tuella vietin kolme kuukautta vetäen kenttätutkimusta liittyen Seychellien pikkumustakaijaan, jotta saataisiin selkeämpi kuva niiden ekologiasta ja uhista, jota ne kohtaavat.

Projektin keskittyi edellisessä tutkimuksessa yhdessä SIF:n, hallituksen ja Island Conservation Society'n (ICS, paikallinen luonnonsuojelujärjestö) korostamia ensisijaisia alueita. Saavutukset sisälsivät pikkumustakaijojen suosimien asuinsijojen tunnistamisen ja arvion nykyisestä lintumäärästä. Tutkin myös kaijojen ruokintaekologiaa ja suhteita Seychellien ihmisten ja papukaijojen välillä hedelmäviljelijöiden, asukkaiden, vierailijoiden ja oppikoululaisten osittain jäseneltyjen haastattelujen avulla. Etsin myös todisteita laittomasta papukaijakaupasta, joka on erityisesti WPT:n edun mukaista.

Vietin ensimmäisen viikkoni tekemällä valmisteluita Mahélla – joka on saarista suurin – ennen kuin laivauduin tunnin mittaiselle retkelle Prasliniin, joka on papukaijojen esiintymisen pääsaari. Lipuen halki peilityynen meren lentokala seurana oli fantastinen tapa saapua saarelle, josta tulisin soittamaan kotiin seuraavat kolme kuukautta.

Kun ensimmäisenä aamuna heräsin - ja mikä muu puutarhan hedelmäpuussa pelleilisikään kuin kaksi ihastuttavaa papukaijaa! Upea alku. Otin bussin saaren jalokiveen -mykistävään Vallée de Main palmumetsään, yhteen pienimmistä UNESCON maailman luonnonperintöpaikoista. Sen jälkeen kun olin tavannut useita hymyileviä SIF:n työntekijöitä ja seychelliläiset kenttäapulaiseni Uzice Samedji ja Exciane Volcaren lähdimme Vallée'en aloittamaan työt.

Astuessamme metsään rauha laskeutui kuin villi satunnaisesti rikkoutuen matalaan Seychelliensinikyhyhkyen (*Alectroenas pulcherrima*) "putr putr" ääneen tai Seychellienbulbulin (*Hypsipetes crassirostris*) hysteeriseen kirkumiseen. Satunnaisesti

siellä kuuluu myös pehmeämpi, kaksiaäinen pikkumustakaijan vihellys aina ylhäällä palmuissa ja saavuttamattomissa kuin varjo. Tässä muinaisessa palmumetsässä joku odottaa vastaan tulevan hieman isompia asukkaita; lentolisko tai kaksi tai ehkä yksi niitä velociraptoreita Jurassic Parkista. Sen sijaan ainoat lentoliskot ovat isoja seychellien hedelmälepakoita (*Pteropus seychellensis*) jotka liitävät telttakatoksen yläpuolella ja ainoat velociraptorit ovat esitelty siilimäisinä otuksina, joita kutsutaan Tenrec'ksi (*Tenrec ecaudatus*), tonkimassa paksussa lehtikerroksessa epäonnekkaiden hyönteisten ja polulle eksoyvien liskojen toivossa.

Metsän olemus kaikesta huolimatta on itse palmuissa mukaanlukien useat paikalliset, joiden ollaan oletettu olevan vuorovaikutuksessa pikkumustakaijojen selviytymisen kanssa. Coco de Mer-puut (*Lodoicea maldivica*) kohoavat 30 metriä yläpuolellesi, keskenkasvuisina ne omaavat kasvukunnan suurimmat lehdet. Nämä palmut kantavat siemeniä, "tuplakookoksia" joita ollaan pidetty kantavan pelottavaa yhdennäköisyyttä naisen takamuksen kanssa ja on inspiroinut lukuisia eroottisia myyttejä seurauksenaan. Siemenet ovat monien haluamia ja päätyivät lailliseen ja kansainväliseen suojeluun 1980-luvulla. Nykypäivänä niitä saa myydä vain valtuutettu kauppias. Pähkinä on suurin siemen maailmassa ja voi painaa jopa 28 kg - äärimmäinen esimerkki painovoimalla leviämisestä! Tässä kiehtovassa ympäristössä elää Seychellien pikkumustakaija.

Tutkimusalueemme aluksi keskittyivät Vallée de Mai'n, joten oli pakko tulla tutuksi palmujen kanssa. Eräänä aamuna olimme ihailleet erityisesti hienoa "miljonäärin salaatti"-palmua, niin sanottua sillä kun nuoria nuppuja tai "palmun sydäntä" korjatessa koko puu pitää pilkkoa. Huomasimme komean pikkumustakaijan varhaisen aamun auringonsäteiden esiinnostamana, nauttimassa uuden palmuhedelmän aamupalasta. Se ei näyttänyt tulleen häirityksi meidän läsnäolosta vähääkään ja jatkoi pitkien kukintojen suikalointia saaden siitepölyä ympäri kasvojaan. Tulevina päivinä näimme papukaijojen juhliavan puissa tien vieressä vain tuumien päässä ajoneuvoista, jotka rullasivat ohi, näyttäen yksinkertaista päättäväisyyttä ulottua tuohon makeaan marjaan tuolla noin...

Trooppinen ja suhteellisen kostea ilmasto Seychelleillä on ihanteellinen erilaisten hedelmien kasvattamiseen paikallisesti pienellä hinnalla, joten useimmat maatalot ylpeilevät vähintään parilla papaya-, mango ja banaanipuulla. Mitä enemmän yritteliäisyys hedelmien kasvattamisesta kaupallisella tasolla kasvaa lisääntyvät guavat, passionhedelmät, karambolat, appelsiinit ja sitruunat. Vähemmän tunnetut hedelmät kuten leipäpuun hedelmät, vahaomenoita, otaheiteomenoita, ja valtavia ja kömpelöitä intialaisen leipäpuun hedelmiä myös kasvatetaan. Siitä huolimatta monet näistä herkuista eivät koskaan päädy hedelmäkulhoihin. Vaikka hedelmätuotanto laajalla skaalalla on uhattuna paikallisen villieläinkannan puolesta, hedelmälepakoiden, mustakaijojen sekä mainojen, sinikyhkyjen ja jopa afrikkalaisten maaetanoiden yhdistelmä jättävät muutamia maukkaita hedelmiä kuten mangoja ja karambolia koskematta. Hedelmäfarmit pudistelivat päätään, kun mainitsin heidän mahdollisista hävikeistä myynnissä ja sen antamisesta luonnolle. Monet heistä on rastafareja ja ihmettelen jos se rauhallisella filosofialla on mitään tekemistä tämän suvaitsevan asenteen kanssa.

Ottaessani kaiken tämän harkintaan, olin ihmeissäni siitä vieraanvaraisuudesta ja lämmöstä, jonka saimme kun talonomistajilta kysyttiin, aluksi varoen josko me voisimme mahdollisesti päästä heidän mailleen opiskelemaan "kato nwaria" (seychellien creoliksi mustakaija). Heidän kasvonsa muuttuivat eloisiksi, kun he alkoivat nopealla paikallisella murteella kertoa tietyistä puista missä papukaijat ruokailevat, mihin aikaan päivästä ne tulevat tähän tiettyyn puuhun ja missä yksi pariskunta pesi 1985 kunnes vanha puu kaatui. Hedelmäviljelijät Yhtenä erittäin lämpimänä päivänä olimme mittaamassa joitain asuinseutumuuuttuja korkealla kinttupolulla, josta oli upea näkymä saaren yli minne oli pääsy kukkulan huipun viimeisen talon kautta. Oli niin kuuma, että heti kun joi yhtään vettä, se näytti kulkevan suoraan kehon lävitse. Uzice ja minä vuorotellen ryntäsimme kitukasvuisten palmujen heikkoihin varjoihin. Olimme juuri väittelemässä kuka kiipeäisi mäen alas täyttämään vesipullomme, kun poika alapuolella olevalta maatilalta ilmestyi kassin joka oli vähintään puolet hänen koostaan täynnä passionhedelmiä, guavia, papayaa, banaaneja ja kaksi jäähdytettyä vesipulloa, mitkä hänen isänsä oli lähettänyt meille. Tietysti oli ystävällistä ottaa ne vastaan!

Kun kenttätyö oli lähenemässä loppuaan, aloitin viimeisen ja omasta näkökulmastani nauttavimmat osat tutkimusta; seuranpidon! Samalla kun juttelee useammalle hedelmäviljelijälle, kyseleville turisteille ja asukkaille, puhuin myös paikallisen oppikoulun opiskelijoille. Koulu oli ihastuttava vierailupaikka; oppilaat olivat kunnioittavia ja hyvin lähestyviä siitä mitä he tiesivät (tai eivät tienneet) papukaijoista, vaikkakin luulen, että tikkareilla lahjonta saattoi auttaa! Vaikka ympäristöopetus ja -tietoisuus on erittäin hyvä Seychelleillä, tuntuu kuitenkin, että on myöskin kiulu kun puhutaan mustakaijoista, joita me toivomme osoittavamme. Meidän puolirakenteelliset haastattelut ja vapaamuotoiset keskustelut paikallisten kanssa osoitti, että yleisesti papukaijat eivät näytä olevan uhattuina Praslinin ihmisten toiminnan vuoksi hetkeen aikaan.

Enemmän kasvanut papukaijatietyisyys, artikkeli, jonka kirjoitti valvojeni SIF:ssä, Nancy Bunbury ja minä pääsimme Seychellien valtakunnalliseen sanomalehteen yhdessä kera ilmoituksen esitelmöinnistä, jonka pidin paikallisille mustakaijoista seuraavalla viikolla. Puhe meni erittäin hyvin -ihmiset näyttivät nauttivan siitä ja, kysymyksiä arvostellen, olivat myös kiinnostuneita. Esitelmä esitettiin myös valtakunnallisella tv-kanavalla myöhemmin sinä iltana!

Löydöksiä ja ehdotelmia

Tämä esitelmä korosti Praslinin luonnollisten palmumetsien elävää tärkeyttä, erityisesti Vallée de Mai, papukaijojen ekologiassa. Näiden alueiden jatkuva suojelu on ratkaisevaa tämän lajin säilymiselle Seychelleillä. Heti projektini aluksi huomasin myös miksi papukaijat ovat niin tunnetusti vaikeita laskettavia luonnossa. Meidän 550-750 linnun runsausluvut olivat oikeastaan hieman korkeammat kuin edelliset luvut, jotka ovat johdannaisia useista samanaikaisista laskennoista, jotka järjesti MENRT ja ICS löytäen 200-300 yksilöä. Vaikka papukaijat ovat paikallisesti hyvin yleisiä Praslinissa, niiden kehitys on rajoittunut luonnollisten palmumetsien vähyyteen saarellaan. Levinneisyyden laajentaminen tulee olemaan avain niiden suojeluun. Tämä tulee olemaan erityisen tärkeää, jos pikkumustakaijojen huomataan olevan selvästi erilainen, kuin madagaskarin tai komorin papukaijojen lajitasolla, kuten lupaavasti näkyy käytöksellisten ja fyysisten erilaisten seurauksena. Tällainen löytö tarkoittaisi taas yhden kriittisesti uhanalaisen papukaijalajin syntymistä melkein yhdessä yössä.

Tarkkailujen myötä lukuisia uusia ruokakasveja papukaijalle ja yksi uusi kasvinosa (nuoria siemenkotia) tunnistettiin tämän projektin aikana. Vaikka natiivit palmut tuottavat kukkia ja hedelmiä vuoden ympäri, papukaijoilla näyttää olevan hämmäntävä mieltymys edellä mainittuun hedelmään, ja kuten muut papukaijat, se on ensisijaisesti siemenet eikä hedelmäliha, joka on suosiossa.

Vaikka me emme havainneet vihamielisiä tunteita mustakaijoja kohtaa, emmekä löytäneet yhtään todisteita ihmismäisiä uhkia kuten kauppaa, munienkeruuta tai vainoa sadontuhoamisesta, hallituksen huomaama hedelmäviljelijöiden elinkeinon menetys ja mahdollinen hyvitys tulee ottaa huomioon tulevaisuudessa. Lisääntyvä tietoisuus Seychellien kansallisinnusta ihmisten keskuudessa olisi myös edukasta. SIF aikoo tehdä tämän korostamalla ensin tätä tutkimusta vierailijaesittelyssä Vallée de Maissa ja seuraamalla tulevaisuustutkimusta, sanomalehtiartikkeleilla ja internet-sivuinformaatiolla.

Esitellyt rotat tiedetään olevan suurin uhka Seychellien lintujen luonnollisille pesintäalueille. Kun tämä jää myöhemmälle tutkinnalle, pesäpönttöjen tutkiminen tulisi siirtää eteenpäin. Voi olla mahdollista muokata ja rotanvarmistaa "kokeiltuja ja testattuja" pesäpönttöjä, joita on käytetty menestyksellisesti vankeudessa elävillä pikkumustakaijoilla. Tutkimukset toisiin peto- ja hedelmäviljelijävapaisiin saarien sopivuuteen pikkumustakaijojen uudelleensijoittamispaikaksi tulisi harkita, jotta voidaan taata niiden suojelu. Nyt kun on parempi käsitys niiden asuinsijoista ja ruokintavaatimuksista, tällaiset uudelleensijoittamispaikat ovat yksi askel lähempänä todellisuutta.

On paljon enemmän asioita mitä nämä linnut voivat meille opettaa ja toivon, että pikainen vierailuni niiden saarikotiin Seychelleillä on tehnyt perustukset näiden mahtavien lintujen myöhempään suojeluun. Seychellien pikkumustakaija-projekti ei olisi ollut mahdollinen ilman World Parrot Trustin laitteellista tukea. Tämä tutkimus on Seychellien Saarten Säätöön, Itä-Anglian yliopiston sekä Seychellien ympäristö-, luonnonvara- ja liikenneministeriön yhteistyön tulos. Ohjeista ja opastuksesta kokonaisuudessaan olen kiittollinen valvojilleni tri Diana Bell'lle ja tri Iain Barr'lle Itä-Anglian yliopistossa ja tri Nancy Bunbury'lle Seychellien Saarten Säätöissä.

Olen kiittolisuudenvelassa kaikille ystäväilleni ja kollegoilleni CIF:ssa heidän upeasti positiivisesta kokonaistuesta ja opastuksesta monilla tavoin, kiitos liian monille mainittaville. Asiantuntijaneuvot ja -apu kaikkiin projektin näkökulmiin tuli Victorin Laboudallon'ltä, tri Jamie Gilgardilta, Sam Williams'ltä, tri Christopher Kaiser'ltä, tri John Klavitter'ltä ja Jez Bird'ltä.

Lue lisää työstä Seychellien Saarten Säätöön kotisivuilta: <http://www.sif.sc/>

Kuvatestit:

Ellen, Uzice Samedi ja toinen SIF:n työntekijä Praislinin rannalla (vasemmalla). Paikallinen SIF:n henkilökunta avusti Seychellien pikkumustakaija-projektissa, joka piti sisällään kartoitusta populaation koon määrittelyyn. (oikealla) Pikkumustakaijoja Casuarinassa. Praslin saaren palmut, joista joitain ei löydy mistään muualta, ovat avain papukaijojen säilymiseen täällä. Coco de Mer-palmut (alapuolella) ovat kuuluisia niiden suurista lehdistä ja tuplapähkinöistä - maailman isoimmat siemenet.

Seychellien pikkumustakaija menestyy puutarhoissa ja pienillä viljelysillä kasvatetuilla hedelmillä. Paikalliset viljelijät ovat ehdottoman rentoja lajin mieltymyksestä eksoottisiin herkkuihin kuten nämä karambolat.

Lisäyksenä epävirallisiin haastatteluihin hedelmäviljelijöiden kanssa, Ellen (ylhäällä oikealla) puhui kouluille ja yhteisöryhmille saaren ekologiasta ja linnuista. Ympäristöopetus ja -tietoisuus ovat korkealla Seychelleillä, mutta tietoisuus papukaijoista oli tarpeen ja se otettiin hyvin vastaan.

Seychellien Pikkumustakaija (Coracopsis Nigra Barklyi)

Seychellien pikkumustakaija on vähän tunnettu ja eristäytynyt alalaji Madagaskarin pikkumustakaijasta (*C. Nigra*).

Elinalue: Asuttaa vain kahta Seychellien 155 saaresta Intian valtameressä, Seychellien papukaija saattaa olla erillinen, paikallinen laji mutta tähän asti se on käsitelty alalajina.

Aikaisemmin lajia on tutkittu ympäristöministeriön tiedemiesten toimesta. Kuitenkin tämä uusi tutkimus oli tarpeellinen, koska päivitettyä tietoa puuttui. Ne tiedot yhdistettynä väistämättömien ongelmien kanssa, jotka mukana ollut saari kehitti (elinpaikan menettäminen ja esitellyt pedot), jättävät meidät todellisten tämän lajin suojelua koskevien huolien kanssa.

WPT tuki Ellen'n maisteritutkimuksen kenttätutkimusta.

Kirja-arvostelu

Rosemary Low

Mira Tweti on palkittu losangelesilainen toimittaja. Lapsuudestaan saakka ollut kissaihminen myöntää ajatelleensa "sanonnan "linnunaivot" olevan loukkaus on ihan syystä". Sitten sateenkaariluri Mango saapui hänen elämäänsä ja koko näkemys meni uusiksi, ja hän kirjoittaa: "Tajusin Mangon älykkyyden laajuuden kun se pahoitteli minulle purensa minua". Sen jälkeen aina kun hän kuuli Mangon sanovan "anteeksi", hän tiesi sen tehneen jotakin tuhmaa. Valitettavasti Mango kuoli vuonna 2006, mutta se silti innoitti Miraa kirjoittamaan kirjan, joka valaisee ihmisiä siitä "valtavista, odottamattomista ja usein niin kauheista seurauksista, joita seuraa näiden monimutkaisten olentojen ottamisesta luonnosta meidän koteihimme".

Ensimmäisessä kappaleessaan "Linnun aivot" tarkastelee sitä, mitä papukaijojen, varpusten ja muiden lintujen älykkyydestä tiedetään, alkaen aina Alexista, tunnetusta harmaapapukaijasta. Hän viittaa myös paljon julkaistuun tarinaan harmaapapukaija N'Kisiin. Sen omistaja kertoo dokumentoineensa 10 000 lausetta, tarinaa ja ilmaisua, jotka ovat "N'Kisin alkuperäisiä", kuten esimerkiksi sanan "TV lelu" (alk.per. "TV toy") videopelistä.

Kuitenkin, kirjan kantava voima on Miran tekemässä tutkimuksessa, erityisesti yhdistäessään ei-toivottuihin ja salakuljetettuihin papukaijoihin liittyviä valtavia ongelmia. Yhteen näistä aiheista hän kirjoittaa: "... useat papukaijan omistajat ymmärtävät, että papukaija on elinikäinen sitoumus ja se, mikä lopulta jää mietittävään, on, onko papukaijojen, jotka vaativat jatkuvaa ympäristöllisiä haasteita ja sosiaalista kanssakäymistä, pito oikeastaan edes soveliaista. Tämä on moraalinen

kysymys, joka ei ole helposti ratkottavissa. ”Olen orjan omistaja”, sanoi yksi papukaijan omistaja, ja jatkoi ”Olen hyvä orjan omistaja, mutta olen silti sitä.”

Huomasin yllätyksekseni olleeni samaa mieltä itsekin: papukaijoiden kauppa on kuin orjakauppaa. Tämä siksi, että ne ovat paljon korkeammalla tasolla älykkäämpiä ja tunteellisempia kuin muut eläimet. Tätä ongelmaa käsitellään luvussa ”Papukaijat ja Papukaijailijat” (alk. per ”Parrot and Parronts”). Myönnetään kuitenkin, että koin sanan ”papukaijailijat” käytön hieman ikäväksi.

Suosittelen tämän kirjan, varsinkin luvun ”Ei ilo” (alk. per ”No Joy”) lukemista kaikille, jotka harkitsevat papukaijan hankkimista. Lainatakseni sen alkusanoja: ”Suurin ja tarkimmin varjeltu salaisuus papukaijoista on se, että ne ovat loistavia kumppaneita, mutta kauheita lemmikkejä. Ne ovat älykkäitä, uskollisia ja rakastavia, mutta luonnostaan korkeat ja loputtomat vaatimukset kuluttavat kenet tahansa loppuun. Tähän lisätään vielä kiljumiset, rääkäisy, tuhotut huonekalut ja puremat, eikä ole enää ihme, että ihmiset eivät pidä papukaijoja kauaa.” Hän olisi voinut kuvailla molukkienkakadua! Onneksi kaikki papukaijat eivät ole tällaisia, mutta monet ovat, koska ne kärsivät ärsykkeiden ja huomion puutteesta ja, kuten Miran sanoo, niiden omistajien tekemästä papukaijoiden ”psykologisesta ja fyysisestä heikentämisestä” siipiä leikkaamalla.

Miran tutkimus lintujen pelastuskeskuksista, joita hänen mukaansa on Yhdysvalloissa satoja, on järkyttävää luettavaa niille, jotka ovat tietämättömiä pelastuskeskuksiin päätyvien papukaijoiden kauheiden kohtaloiden lukuisasta määrästä.

Kirjoittajan paljastus lintujen kasvatusteollisuudesta ja alennusmyynneistä isoissa eläinkauppaketjuissa on kerrassaan järkyttävä ja moni hänen kirjoittamansa asia puistatti minua. Kaikkien, jotka ovat tekemisissä papukaijoiden kanssa, pitäisi lukea tämä. Varsinkin kaupallisten kasvattajien, jotka haluavat tutkiskella omaatuntoaan.

Miran tutkimuksia papukaijoiden laittomasta salakuljetuksesta Meksikon rajalta Kaliforniaan pitäisi nostaa kunniaan. Toivottavasti ihmiset, jotka aiemmin ovat ostaneet salakuljetettuja lintuja, lukevat tämän ja tajuavat kuinka heidän haluttomuutensa maksaa reilua hintaa kasvattajille halvan salakuljetushinnan sijaan tuhoaa amatsonipopulaatiota sekä muita papukaijoja Meksikossa, ja on jo aiheuttanut joidenkin amatsonilajien joutumisen uhanalaisten lajien listalle.

Tutkivaksi journalismiksi tämä kirja on loistava. Se, missä kirja kompuroi, on papukaijatietus väärine lajinimimineen ja toisinaan naiiveine kommentteineen. Mutta se ei kuitenkaan vähennä kirjan kokonaisarvoa, joka on linjassa oman kirjani ”A Century of Parrots” (Papukaijoiden vuosisata) kanssa, joka paljastaa epäoikeudenmukaisuuksia, joiden kohteeksi nämä kauniit ja karismaattiset linnut joutuvat ihmisten vuoksi.

Rosemary Low on papukaijaeksperti, PsittaScenen vanha toimittaja ja yli kahdenkymmenen lintujen hoidosta kertovan kirjan kirjoittaja.

Voit ostaa kirjan Viking Press:lta (Yhdysvalloista) tai Penguin Book:lta (Isosta-Britanniasta). ISBN-13: 9780670019694, ISBN-10: 0670019690 tai muista hyvistä kirjakaupoista.

Kirjoaranen (*Touit batavica*)

Tunnettu englanniksi myös nimillä Lilac-tailed Parrotlet, Seven-coloured Parrotlet, Black-winged Parrotlet, Scopoli's Parrotlet
Koko: 14 cm

Aikuisen paino: 58-72 grammaa

Elinympäristö: Trinidad, Guianas ja mahdollisesti Amapa, Pohjois-Brasilia; hajaantunut myös pitkin Pohjois-Venezuelaa aina Pohjois-Kolumbiaan saakka.

Asuinalue: Tavattu aina 1700 metrissä (5576 jalassa) ikimetsissä tai joillakin trooppisilla ja subtrooppisilla alueilla. Voi tavata myös alempana metsien laidoilla tai kuivien lehtimetsien tai kosteiden metsien aukeilla.

Ruokavalio luonnossa: Syö ravinnokseen kukkia, hedelmiä ja siemeniä.

Uhat pähkinänkuoressa: Tämä laji voi olla vähentynyt metsien häviämisen myötä.

Ekologia: Tavataan yleensä 10-30 tai useamman yksilön laumoissa pesimäkauden ulkopuolella. Erittäin sosiaalinen ruokaillessaan ja pesiessään. Pysyttelee puuston latvustossa, mutta tulee alemmas hedelmäpuissa. Höpöttää jatkuvasti lentäessäänkin.

PsittaNews

Meksikon tuontikielto

Lähes yksimielisen kannatuksen saanut uusi lakiehdotus kieltää Meksikon villilintujen vangitsemisen ja kuljetuksen. Se tarjoaa täysin uudenlaisen tason Meksikon 22 papukaijalajin suojelulle.

Vuosittain arviolta 65 000 – 78 500 papukaijaa ja araa vangitaan laittomasti ja enemmän kuin 75 prosenttia niistä menehtyy ennen kauppaa. Tällä tavoin pelkästään Meksikossa kuolee joka vuosi keskimäärin 50 000 – 60 000 papukaijaa.

”On helposti todettavissa, että jollemme välittömästi pysäytä papukaijoiden ja arojen vangitsemista ja kauppaa, voimme menettää nämä lajit kokonaan. Tämä lakiehdotus merkitsee virstanpylvästä, jonka avulla voimme viimein edesauttaa näiden ainutlaatuisten lintujen suojelua ja toipumista” sanoo Juan Carlos Cantú Guzmán, Meksikolaisen Defenders of Wildlife -ohjelman johtaja.

Lähde: Defenders of Wildlife (www.defenders.org)

Brasiliassa talteenotettiin amatsonin poikasia

Saatuaan nimettömän puhelun, poliisi teki 377 papukaijan poikasen talteenoton – suurimman koskaan Mato Grosso do Sulissa Brasiliassa. Viisitoista niistä oli kaunoamatsonia (*Amazona xanthops*) ja loput siniotsa-amatsonia (*A. aestiva*). Viisikymmentäkolme poikasta kuoli.

Papukaijoja oliin kuljettamassa vihanneslaatikoissa ja salakuljettajat käyttivät lapsia keräämään poikasista ja munia pesistä. Eläimet vietiin Villieläinten kuntoutuskeskukseen (CRAS) Campo Grandeen. Valitettavasti Brasiliassa kerätään edelleen laittomasti siniotsa-amatsoneja. Talteenotettuja eläimiä pidetään CRAS:ssa ainakin vuosi, jonka jälkeen niitä saatetaan vapauttaa.

Lähde: Siniotsa-amatsoniprojekti – WildlifeDirect (www.blueparrot.wildlifedirect.org)

Ennätyksellinen pesimävuosi

Vahapalmuaratin (*Ognorhynchus icterotis*) suojelussa Kolumbiassa on tapahtunut ennennäkemätöntä edistymistä. Proaves raportoi ja seurasi kaikkiaan 80 sekä luonnonvaraisen että keinotekoisesti pesän, ja upean 203 poikasen onnistunutta kasvua.

Nämä tulokset korostavat kymmenvuotista työtä, joka on johtanut tämän Kolumbian lippulaivalajin menestykseen. Erityisen tärkeää on, että vahapalmuarattipopulaatio on kivunnut yli 1000 yksilöön alkuperäisestä 81 yksilöstä, jotka ProAves laski huhtikuussa 1999.

Lähde: www.proaves.org

Saarten kakadut vaakalaudalla

Celebesinkakadu (*Cacatua sulphurea*) on erittäin uhanalainen luonnossa. Siitä esiintyy neljää eri alalajia, jotka elävät useilla eri Indonesian saarilla. Harvinaisin näistä, abbotin alalaji, elää ainoastaan Masalembun saarilla Javan pohjoispuolella. Indonesian Kutilangin ja Indonesin Birdlifen (nykyisin Burung.org) tutkimus syksyllä 1999 löysi ainoastaan viisi jäljellä olevaa yksilöä; kaksi paria ja yhden nuorukaisen.

Menneenä kesänä Indonesian papukaijaprojekti ja Koservasi Kakatua Indonesia tekivät tutkimusmatkan Masalembun saarille johtajanaan KKI:n Dudi Nandika ja Dwi Agustina. Kymmenen kakadua tunnistettiin – neljä koirasta, neljä naarasta ja kaksi nuorukaista – ja niillä huomattiin olevan kaksi suurta uhkaa: laitton eläinkauppa ja pesä- ja ruokapuiden hakkuu. Näiden kakadujen suojelukseksi on aloitettu suojeluohjelma, joka sisältää koulutusta, tietoisuuden lisäämistä, suojelevan lainsäädännön määrittämistä ja toimeenpanoa.

Lähde: Indonesian papukaijaprojekti (www.indonesian-parrot-project.org)

Lintujen sukupuu

Uudet tutkimukset osoittavat, että papukaijat ovat lähempänä varpusia kuin aiemmin on uskottu, ja että jalohaukkojen heimo (*Falconidae*) on erittäin läheisesti liitoksissa papukaijoihin. Vaikka näiden löydösten seurauksia on vaikea ennustaa, on mahdollista, että joitakin päivityksiä lintujen sukupuuhun saattaa olla tulossa.

Lähde: Science Vol. 320 (27 Kesäkuu 2008)

Kiitos

Kiitokset ShareGiftille 100 punnan lahjoituksesta. ShareGift tarjoaa ratkaisun epätoivottujen pienten osakeomistusten ongelmaan. Vaikka sinulla ei olisikaan kuin yksi tai kaksi osaketta, joiden myynti maksaa enemmän kuin ne ovat arvossaan, ShareGift voi auttaa sinua pääsemään eroon hyväntekeväisyyden avulla. ShareGift yhdistää ja myy näitä lahjoitettuja osakepaketteja antaen tuoton eri hyväntekeväisyysjärjestöille Ison-Britanniassa. Kun lahjoitat osakkeita mainitse heille mikä tahansa Ison-Britannian rekisteröity hyväntekeväisyysjärjestö, kuten esimerkiksi World Parrot Trust, jotta he voisivat harkita lahjoituksia myös tulevaisuudessa. Lahjoitaksesi osakkeita, ota yhteyttä ShareGiftiin: 17 Carlton House Terrace, London, SW1Y 5AH, Tel 020 7930 3737 tai vieraile heidän www-sivuillaan www.sharegift.org

Yleisön pyynnöstä – PollyVision II – saatavilla marraskuun 2008 loppupuolella

Matkaa paikkoihin, joissa luonnonvaraiset papukaijat asustavat, PollyVision II:n – Amerikan papukaijat, uusimman DVD:mme ja paljon odotetun jatko-osan parissa.

Etelä- ja Pohjois-Amerikassa kuvattu PollyVision II tarjoaa loistavia kokemuksia sinulle ja siivekkäille ystäville. Erityisesti lintukatsojille tarkoitettu elokuva on erityisen huolellisesti editoitu herättämään lintusi mielenkiintoa, visuaalisia kykyjä ja keskittymiskykyä. Se tarjoaa rikastuttavan ja valaisevan kokemuksen, jota ne katsovat kerta toisensa jälkeen.

Sinä voit katsoa myös! Nauti harvinaisesta kuvamateriaalista mäntyrateista, bolivianoista ja sinikurkkuaaroista jokapäiväisessä elämässä. Koe lentämisen riemu jyrkänteillä asustavien patagonianarattien kanssa ja nauti monien muiden amatsoni-, aratti- ja aralajien toiminnasta kun ne sosialisoidut, kommunikoivat ja liitelevät.

Ennakkotilaukset:

Verkkossa www.parrots.org/pollyvision

Puhelimella Glenn Reynolds (vain Iso-Britannia) tai Karen Whitley (katso yhteystiedot)

Missä on WPT:n lahjalista?

Voit tukea World Parrot Trustia tekemällä lomaostoksesi meiltä! Lahjalistamme esittelee useita satoja tuotteita sinulle tai siivekkäälle ystäville verkkokaupassamme osoitteessa: www.parrots.org/estore.

Ollaksemme vielä enemmän luontoystävällisiä, päätimme tänä vuonna luoda sähköisen version lahjalistasta. Sen voi käydä lataamassa suoraan osoitteesta www.parrots.org/giftguide ja se tullaan lähettämään sähköpostitse WPT:n tukijoille marraskuun puolivälissä.

Jos sinulla ei ole Internet-yhteyttä, ei hätää, voit saada oman kopiosi olemassa olevasta luettelosta ottamalla yhteyttä Karen Whitleyhin tai Glenn Reynoldsin Ison-Britannian tai Yhdysvaltojen toimistoomme. He lähettävät mielellään kopion hetimiten.

Niin kauan kuin tavaraa riittää

Maailmankuulut luonnonkuvaajat tarjoavat galleriallisen upeita kuvia papukaijoista luonnossa informatiivisten kuvatekstien kera. Ole ystävällinen, osta kalenteri tänään ja auta kouluttamaan suojeltujen papukaijojen hoitajia maailmanlaajuisesti. £10 / US\$15.99 sisältäen posti- ja käsittelykulut.